

“Tilshunoslikka kirish” fanidan umumiy nazorat savollari

1. ”Tilshunoslikka kirish” fanida o'rganiladigan asosiy masalalar.
2. Til va jamiyat.
3. Cotsiolingvistika - til va jamiyat munosabatlarini o'rganuvchi fan sifatida.
4. Tilning ijtimoiy tabiati.
5. Tilning ijtimoiy funksiyalari.
6. Tilning kommunikativ funksiyasi.
7. Tilning kommunikativ funksiyasi.
8. Tilning ekspressiv-emotsional funksiyasi.
9. Tilning ekspressiv-emotsional funksiyasida badiiy adabiyotning o'rni.
10. Tilning akkumulyativ funksiyasi.
11. Tarixiy yozma manbalarning davr tilini o'rganishdagi ahamiyati.
12. Tilning ijtimoiy voqelik sifatidagi ko'rinishlari.
13. Me'yorlashtirilgan tillar.
14. Adabiy til va shevalar.
15. Shevalar va lahjalarning tarixiy lingvistik xususiyatlarni aks ettirishdagi ahamiyati.
16. Kreol tillar. Pijin tillari.
17. Tillarning chatishuvi masalasi.
18. Millatlararo tillar.
19. Xalqaro tillar.
20. Sun'iy til.
22. Til va tafakkur.
23. Til fikr ifodasi va fikr manbai sifatida.
24. Til va nutq munosabati.
25. Til birliklari va nutq birliklari.
26. Nutq madaniyati va nutq madaniyatini ta'minlovchi omillar.
27. Til-ramzlar tizimi.
28. Til sathlari.
29. Tilning fonetik-fonologik sathi.
30. Unlilar tizimi. Singarmonizm.
31. Undoshlar tizimi.
32. Urg`u. so'z urg`usi va mantiqiy urg`u.
33. Nutqning fonetik bo'linishi.
34. Nutq jarayonidagi o'zgarishlar.
35. Faza, takt, sintagma.
36. Til taraqqiyoti jarayonidagi fonetik o'zgarishlar.
37. Til taraqqiyotidagi fonetik o'zgarishlar
38. Tilning lug`at sathi.
39. Lug`at sathining o'zgaruvchanligi.
40. Lug`aviy ma'no taraqqiyoti: metafora, metonimiya, sinekdoxa, vazifadoshlik.
41. Lug`aviy ma'no.
42. Lug`aviy birliklar
43. Semantika va semantik kategoriyalar.

44. Lug`at sathi taraqqiyotida ichki va tashqi manba.
45. O'z qatlam va o'zlashgan qatlam.
46. Grammatik sath.
47. Til birliklarning alohida tizim sifatida o'zaro mutanosibli.
48. So'zlarni turkumlarga ajratish. To'plam va tasnif.
49. Ismlar. Ismlarning lug`aviy va munosabat shakllari.
50. Mustaqil so'zlar turkumi va ularga xos grammatik kategoriyalar.
51. Yordamchi so'zlar va ularning grammatik xususiyatlari.
52. So'z yasalishi: affiksatsiya va kompozitsiya.
53. Morfologik qayta bo'linish.
55. Grammatika va grammatik ta'limotlar.
56. Til taraqqiyotidagi ichki va tashqi omillar.
57. Yozuv va uning tarixiy ko'rinishlari.
58. O'zbek tili va yozuv. Arab grafikasi, lotin yozuvi, kirill alifbosi.
59. Til strukturasi. Fonetika va fonologiya muammolari.
60. Tillarning shakllanishi va rivojlanishi.
61. Tillarning shakllanishi haqida anomalistlar talqini.
62. Tillarning shakllanishi haqida analogistlar talqini.
63. Tovushga taqlid nazariyasi.
66. Undovlar nazariyasi.
67. Mehnat hayqiriqlari nazariyasi.
68. Ijtimoiy kelishuv nazariyasi.
69. Dunyo tillari va tillar tasnifi.
70. Hind-evropa tillari oilasi.
71. Xom-som tillari oilasi.
72. Turkiy tillar oilasi.
73. Ugor-fin tillari oilasi.
73. Kavkaz tillari oilasi.
74. Xitoy-tibet tillari oilasi.
75. Dravid tillari oilasi.
76. Indonez tillari oilasi.
77. Til taraqqiyotida integratsiya jarayoni.
78. Til taraqqiyotida differentsiya jarayoni.
79. Terminologiya. Terminologiya masalalari.
80. Tilshunoslik masalalarini o'rganishda falsafiy bilish metodlarining o'rni.
81. Ilmiy tadqiqot metodlari.
82. Tilshunoslik metodlari.
83. Metod, metodika, metodologiya.
84. Lisoniy tadqiqotlarga xos paradigmlar.
85. Lingvistik tahlil metodlari.
86. Komponent tahlil metodi.

87. Distributsiya metodi.
88. Statistik metodi.
89. Substitutsiya metodi.
90. Transformatsion metod.
91. Gap bo'laklarini ajratish metodi.
92. Analiz va sintez metodi.
93. Qiyosiy-tarixiy metod.
94. Diaxroniya metodi.
95. Sinxroniya metodi.
96. Tillarning morfologik tasnifi.
97. Tillarning geneologik tasnifi.
98. Flektik tillar va ularning xususiyatlari.
99. Agglyutinativ tillar va ularning xususiyatlari.
100. Tilshunoslikning zamonaviy yo'nalishlari va dolzarb muammolari.
101. Tillar o'rtasidagi munosabatning ijtimoiy-iqtisodiy aloqalar bilan bog'liqligi.
102. Tilning lug'at boylini oshirish omillari.
103. Lug'at boyligini oshirishda ichki manba va uning til taraqqiyotida muhimligi.
104. Sinonimlarning yuzaga kelish yo'llari.
105. Paronimiya hodisasi.
106. Polisemiya hodisasi.
107. Omonimiya hodisasi.
108. Piktografik yozuv.
109. Ideografik (logografik yozuv)
110. Ieroglifik yozuv.
111. Tovush almashuvi.
112. Tovush tushishi.
113. Tovush ortishi.
114. Assimilyasiya - nutq tovushlarining o'zaro ta'siri, birining ikkinchisini o'ziga moslashtirishi.
114. Dissimilyasiya- ikkita bir xil (o'xshash) tovushdan birining boshqa (noo'xshash) tovushga aylanishi.
115. Metateza -undosh tovushlarning o'rin almashish hodisasi.
116. Proteza- so'z boshida bir unlining orttirilishi.
117. Epenteza-ikki undosh yonma-yon kelganda ular orasida talaffuzda i yoki u orttiriladi.
118. Prokopa-so'z boshida undoshning tushishi.
119. Sinkopa-unlilarning qisqa talaffuz etilishi.
120. Apakopa-o'zak oxiridagi tovush tushishi.
121. Eliziya-unli bilan tugagan va unli bilan boshlangan ikki so'zning qo'shilishi natijasida tovushlardan birining tushishi.
122. Tovush moslashuvi- bir tovush boshqa tovushni o'ziga moslashtirishi.
123. Fonetika-nutq tovushlari, bo'g'in va urg'u haqidagi bo'lim.
124. Orfoepiya-adabiy tilning to'g'ri talaffuz qoidalari haqidagi bo'lim.
125. Orfografiya-to'g'ri yozish yoki imlo qoidalarini o'rganadi.
126. Grafika-tovush va harf munosabati, alifbo tizimi, yozuv va uning turlarini o'rganadi.
127. Leksikologiya-so'z va uning lug'aviy ma'nosi, lug'aviy ma'noning taraqqiyot yo'llari, so'zning shakl va ma'no munosabatiga ko'ra turlari haqidagi bo'lim.
128. Frazologiya- iboralarni (frazelogizmlarni) o'rganadi.
129. So'z yasalishi-so'z yasash usullari haqidagi bo'lim.
130. Etimologiya-so'zning kelib chiqishi, shakllanish tarixi haqidagi bo'lim.
131. Grammatika-tilning ichki qurilishini o'rganadi. Grammatika ikki qismdan iborat: morfologiya va sintaksis.
132. Morfologiya-so'z turkumlari, grammatik ma'no, grammatik shakl haqidagi bo'lim.
133. Morfemika-morfema, ya'ni so'zning ma'noli qismi haqidagi bo'lim.
134. Sintaksis-so'z birikmasi, gap va uning turlari haqidagi bo'lim.
135. Punktatsiya-tinish belgilarini o'rganadi.
136. Stilistika (uslubiyat)-nutq uslublarini o'rganadi.
137. Dialektologiya-shevalar, lahjalar haqidagi bo'lim.
138. Leksikografiya-lug'at va uning turlarini o'rganadi.
139. Til tarixi-til taraqqiyotining tarixiy bosqichlaridagi muhim jihatlarni o'rganadi.
140. Gap bo'laklari metodi;
141. Tarixiy – qiyosiy metod;
142. Substitutsiya (almashtirish) metodi;
143. Distributiv metod;
144. Tarkibiy qismlarga ajratish metodi;
145. Transformatsion metod;
146. Metod tushunchasi haqida.
147. Metodologiya tushunchasi haqida.
148. Metodika tushunchasi haqida.
149. Tilshunoslik va tabiiy fanlar.
150. Tilshunoslik va kompyuter lingvistikasi.